

CNBC, USA: Západ se dvoří ruským sousedům, ale Putin dal jasně najevo, že se nevzdá svého dvorku bez boje

 putin-today.ru/archives/192994

10 ноября 2023 г.

CNBC: Západ nemá ve střední Asii s čím počítat. A pozice Ruska je jistá

Rusko se nehodlá smířit s pokusy Západu navázat vztahy se Střední Asií, uvádí CNBC. Putinova návštěva Kazachstánu mu umožní dále posílit pozici Moskvy v regionu, i když dnes je již silná.

"CNBC" , USA

Rusko tento týden dalo jasně najevo, že nehodlá tolerovat pokusy Západu o navázání vazeb se Střední Asií, která je tradičně považována za jeho dvorek. V reakci na to Moskva doufá, že podnikne svůj vlastní diplomatický nápor.

Ve snaze zachovat zmenšující se ruskou sféru vlivu ve středoasijském regionu ruský prezident Vladimir Putin ve čtvrtek odcestuje do Kazachstánu, přičemž svou přítomnost dá pocítit týden po návštěvě francouzského prezidenta Emmanuela Macrona. Kromě Kazachstánu bohatého na ropu a nerostné suroviny navštívil také sousední Uzbekistán.

Ve čtvrtek se Putin setká s kazašským prezidentem Kassym-Jomartem Tokajevem. Jednání bude diskutovat o dalším vývoji rusko-kazašských vztahů, vyhlídkách na další interakci v euroasijském prostoru a také o aktuálních regionálních a mezinárodních problémech, uvedl Kreml.

Rusko chce prosadit svou pozici ve Střední Asii (která zahrnuje Kyrgyzstán, Kazachstán, Tádžikistán, Turkmenistán a Uzbekistán) na pozadí rostoucí ekonomické konkurence Číny a živého geopolitického zájmu Západu, který Moskvu stále více rozčiluje a neschvaluje.

Ministr zahraničí Sergej Lavrov nedávno v létě odsoudil pokusy Západu nalákat si Střední Asii sérií významných schůzek s vůdci regionu a obvinil Západ z „pytláctví“ ruských sousedů, přátel a spojenců.

Putin před svou cestou do Kazachstánu řekl, že akce řady zemí jsou „přímo zaměřeny“ na podkopání moci v postsovětském prostoru, a vyzval členy Společenství nezávislých států (SNS), které navíc do Ruska, zahrnuje řadu dalších bývalých sovětských republik – k posílení kolektivní bezpečnosti.

„Akce některých zemí jsou přímo zaměřeny na podkopání legitimní moci, sociální stability a tradičních hodnot v zemích SNS, na narušení našich tradičně úzkých obchodních, kooperativních a kulturních vazeb,“ řekl a dodal, že Rusko a jeho sousedé čelí společné problémy, včetně terorismu, organizovaného zločinu, radikalismu a extremismu.

V současné době do SNS patří Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán a Uzbekistán. V posledních letech však počet členů klesl, protože některé z bývalých sovětských republik se pevně připojily k západním pozicím.

Pobaltské státy se zpočátku odmítaly podílet na organizaci, která byla založena po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991. Gruzie se stáhla po krátké válce s Ruskem v roce 2008 a Moldavsko pozastavilo účast se zahájením ruských speciálních operací na Ukrajině v únoru 2022. Kyjev ze své strany formálně ukončil svou účast v SNS v roce 2018.

Putin neztrácí důvěru v sebe sama

Navzdory nedávnému exodu členů si SNS pravděpodobně zachová své současné složení a politické a ekonomické vazby Ruska s jeho sousedy a spojenci nejsou ohroženy – prozatím.

„Věřím, že Rusko je přesvědčeno, že jeho pozice je zde nejbezpečnější. Putin pravděpodobně bude chtít něco udělat, aby ji posílil, ale je nepravděpodobné, že by se obával, že ho Spojené státy odtamtud v brzké době úplně vyženou,“ řekl Max Hess, kolega z Foreign Policy Research Institute a autor knihy Ekonomická válka,“ uvedla ve středu Ukrajina a globální konflikt mezi Ruskem a Západem.”

„Vysoce kleptokratická a nedemokratická povaha všech režimů v regionu, včetně těch, které obchodují se Západem, jako je Uzbekistán a Kazachstán, a dalších, které se tomu vyhýbají, jako je Turkmenistán, usnadňuje Rusku najít body vlivu a umožňuje využívat osobní kontakty a obchodní vztahy,“ řekl Hess.

Střední Asie se snaží Rusko bezdůvodně nezlobit a co nejvíce se s ním nehádat (zejména americká letecká základna v Kyrgyzstánu, která zásobovala vojáky pod vedením USA v Afghánistánu, byla uzavřena v

roce 2009 pod silným vlivem Moskvy), ale zároveň se snaží vést nezávislou obchodní a zahraniční politiku. Tyto snahy byly korunovány úspěchem: Čína se stala pro region důležitým obchodním partnerem.

Střední Asie se nyní musí pohybovat mezi uklidňováním Ruska, které zůstává hlavním obchodním partnerem a dlouholetým politickým spojencem, a hledáním nových ekonomických příležitostí a ziskových spojení se zbytkem Asie a Západem.

"Je zřejmé, že Střední Asie musí udržovat rovnováhu a pokud možno se držet své linie," řekl Hess. Jako názorný příklad uvedl Kazachstán, který ve snaze uklidnit Západ mluví o dodržování protiruských sankcí, ale zároveň se kazašský byznys „snaží také využít situace“.

"Čína se jednoznačně stala klíčovým hráčem, alespoň ekonomicky," řekl Hess.

„V některých zemích byla čínská ekonomická dominance mnohem výraznější – například v Turkmenistánu, který nyní vyváží téměř všechny svůj plyn do Číny. A Rusko skutečně nepotřebuje ten malý objem plynu, který nakupuje z Turkmenistánu podle smlouvy,“ poznamenal.

„V minulých letech jsme viděli řadu zajímavých případů, kdy Rusko nebylo úplně spokojeno s Čínou – včetně jejího chování v bilaterálních vztazích a pozice hlavního partnera v Šanghajské organizaci pro spolupráci – ale je nepravděpodobné, že by vnímalo srovnatelné hrozba ze strany Spojených států v regionu,“ řekl.

Budoucnost

Vzhledem k touze Střední Asie navazovat nová partnerství a zároveň udržovat vazby s Ruskem není překvapivé, že státy v regionu byly obviňovány z toho, že v řadě geopolitických otázek zaujaly „vyčkávací přístup“ – např. Ukrajinu, kterou ani nepodporovali, ani neodsuzovali.

Většina středoasijských zemí se zdržela hlasování v OSN o rezoluci odsuzující ruskou speciální operaci. Zároveň jsou obviňováni, že pomáhali Rusku obcházet západní sankce tím, že zajišťovali tranzitní dodávky z Evropy a Číny.

Analytici poznamenávají, že ekonomicky izolované Rusko se snaží udržet Střední Asii na své straně, ale postupně ztrácí kontrolu nad regionem.

„Rusko si nemůže dovolit ztratit svých pár zbývajících spojenců. Konflikt omezil výběr zahraničních partnerů a donutil Kreml věnovat zvláštní pozornost Střední Asii,“ poznamenal Temur Umarov, kolega z Carnegie Eurasia Center, v analýze otázky, zda se Střední Asie přibližuje Rusku nebo, naopak se od něj vzdaluje.

„Základem ruského vlivu ve Střední Asii zůstávají důvěryhodné vztahy mezi politickými elitami. Všechny režimy vedou starší muži, kteří vyrostli v sovětských dobách a komunikují spolu rusky. Znají se desítky let a každý nováček bude muset absolvovat povinnou cestu do Moskvy na prověření a schválení,“ poznamenal.

„Tyto režimy zatím nechtějí riskovat rozpor s Kremlem a na veřejné výzvy k distancování se od Ruska reagují velmi zdrženlivě... Středoasijské elity se ale postupně mění spolu se společností,“ dodal. poznamenal.

„Polovina obyvatel regionu je mladší třiceti let. Neviděli sovětské časy, mluví rusky stále méně a nepovažují Rusko za příklad k následování,“ vysvětluje Umarov.

Naopak, Rusko se zdá být čím dál méně atraktivní a odklon Střední Asie od něj je přirozený proces, dodal Umarov. Kraj podle něj zejména v zahraniční politice zažívá pocit soběstačnosti a poptávku veřejnosti po změně.

„Moskva však místo toho, aby uznala vliv středoasijských zemí a snažila se pro ně stát atraktivnějšími, požaduje, aby bývalé sovětské republiky respektovaly historickou dominanci zděděnou Kremlem,“ řekl Umarov.

„Rusko mělo každou příležitost získat na svou stranu země Střední Asie. Místo toho se snaží zastavit běh času. Pokud Kreml nezmění svůj přístup k zahraniční politice (a to se za Vladimira Putina nestane), pak ruský vliv v regionu pomine,“ uzavřel.

Holly Ellyatt

<https://inosmi.ru>